Toezicht Sociaal Domein Werkagenda 2021-2022

Oktober 2021

In het samenwerkingsverband Toezicht Sociaal Domein (TSD) werken vier rijksinspecties samen: Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, Inspectie Justitie en Veiligheid, Inspectie van het Onderwijs en Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Wij houden toezicht op de werking van het stelsel van zorg en ondersteuning in het sociaal domein. Wij kijken naar maatschappelijke problemen rond onderwijs, jeugd, zorg, welzijn, wonen, veiligheid, werk en inkomen.

Inleiding

In ons toezicht staat de burger centraal. Ons toezicht begint bij de burger met problemen die daarbij hulp zoekt of nodig heeft. Deze burger moet allereerst de weg weten te vinden naar deze hulp. Als blijkt dat er meerdere problemen spelen, is er afstemming nodig tussen de partijen die deze hulp leveren: integrale zorg en ondersteuning. Gemeenten hebben hierin een belangrijke rol. Zij zijn grotendeels verantwoordelijk voor het (beleidsmatig) vormgeven en de uitvoering van deze zorg en ondersteuning.

Voor een integrale en passende benadering van de hulpvraag van burgers is samenwerking en afstemming nodig tussen bijvoorbeeld zorg, onderwijs, veiligheid en wonen. Dit is door de COVID-19-pandemie, de stapeling van 'corona'-gevolgen voor burgers (o.a. financiële problemen, verlies van werk of dagbesteding, psychische problemen, onderwijsachterstanden, uitkeringsafhankelijkheid, onveilige thuissituatie en schulden) nog noodzakelijker geworden. Organisaties en professionals zullen in hun werk en werkwijze hiermee om moeten (leren) gaan.

Uit ons toezicht blijkt dat juist deze samenhang in de zorg en ondersteuning en de benodigde samenwerking moeilijk tot stand komt. Dit leest u in de Terugblik TSD 2016-2020. Daarom draagt Toezicht Sociaal Domein (TSD) met haar toezicht bij aan deze complexe opgave. Dit doen wij door samen met gemeenten en partijen in het sociaal domein te zoeken naar manieren waarop het lukt meer samenhangende zorg en ondersteuning te bieden.

Deze zoektocht geeft nieuwe inzichten over de onderwerpen die extra aandacht vragen en waarop vervolgacties nodig zijn. Wij delen deze inzichten en geven met ons toezicht een aanzet voor landelijke verbeteringen in de uitvoering van samenhangende zorg en ondersteuning. Deze werkagenda is een nadere uitwerking van ons Meerjarenprogramma 2021-2024. U leest er wat we doen in 2021 en 2022.

Toezichtlijn 1: Verbreden

Meer toezicht op samenwerking om integrale zorg en ondersteuning te bevorderen

Het toezicht van TSD is gericht op samenwerking die leidt tot samenhangende zorg en ondersteuning voor de burger. Onze ambitie is dat de individuele inspecties in het eigen toezicht meer kijken naar samenwerking in de uitvoering. Om te bepalen hoe er gekeken moet worden naar samenwerking, betrekken wij gemeenten en uitvoerende partijen. Want zij zijn het tenslotte die met elkaar samenwerken.

Wat gaan wij doen?

- Wij ontwikkelen een fundament voor samenwerking in het sociaal domein. Dat doen wij samen met uitvoerende partijen, zoals gemeenten, zorgaanbieders, onderwijsorganisaties en politie. Doel is hen te stimuleren tot effectiever samenwerken binnen en buiten het eigen domein, om integrale zorg en ondersteuning aan de burger met extra ondersteuningsbehoefte te verbeteren. We richten ons daarbij primair op organisaties en bestuurders. Zij dragen zorg voor de randvoorwaarden zodat hun professionals goed met elkaar kunnen samenwerken. We voorzien een

organisch ontwikkelproces. Draagvlak vinden en behouden zijn daarbij cruciaal. Wij benaderen organisaties en vragen hen mee te denken en doen. Samen met hen bouwen we stap voor stap een fundament voor effectieve samenwerking.

- Wij gaan als individuele inspecties en TSD intensiever samenwerken in het toezicht op groepen burgers met extra ondersteuningsbehoeften. Dit betekent dat we gezamenlijk onderzoek doen naar een probleem. Dit noemen wij multi-toezicht. Een van de individuele inspecties draagt een onderwerp of thema aan dat raakt aan een of meer andere inspecties, TSD en actualiteiten in het sociaal domein. Daarnaast ondersteunt TSD de inspecties bij het verkennen van thema's voor multi-toezicht.
  In 2021 en 2022 onderzoeken wij:
  - Re-integratie tijdens en na detentie (IJ&V samen met ISZW en TSD). We onderzoeken hoe de samenwerking verloopt tussen de organisaties die betrokken zijn bij de re-integratie van justitiabelen en bepalen knelpunten en best practices. Lees hierover meer op onze website.
  - Preventie van suïcide (IGJ samen met ISZW, IvhO, IJ&V en TSD). TSD en IGJ hebben de Derde Landelijke Agenda Suïcidepreventie 2021-2025 ondertekend. Het onderwerp raakt vele onderdelen van de samenleving. Dit vraagt om een samenwerking van verschillende hulp- en zorgaanbieders én om gezamenlijk toezicht. In dit multi-toezicht verkennen we de aanknopingspunten voor integraal – en sectoraal- toezicht. Met ons toezicht dragen we bij aan een cultuur van leren en verbeteren.

  Daarnaast lopen er twee verkenningen voor multi-toezicht: Passend onderwijs met IvhO als trekker en Geïsoleerde groepen met IGJ als trekker. Denk hierbij aan groepen waar informeel onderwijs wordt gegeven of die onthouden worden van zorg.
- We intensiveren de verbinding met gemeenten nog meer. Zij zijn verantwoordelijk voor het (beleidsmatig) vormgeven en de uitvoering van zorg en ondersteuning in het sociaal domein. Samen met gemeenten kijken we wat er nodig is om de samenhang in de zorg en ondersteuning te verstevigen. In gesprek met hen en andere relevante partijen onderzoeken wij hoe het toezicht in het sociaal domein hieraan de meeste waarde toevoegt. Er lopen al verschillende trajecten, waaronder:
  - De ontwikkeling van de visual Toezichtstaken Sociaal Domein, samen met VNG Naleving. Dit is een interactief overzicht dat gemeenten helpt bij het vormgeven en uitvoeren van hun toezichts- en handhavingstaken op grond van de Wmo 2015, de Jeugdwet, de Participatiewet, de Wet Kinderopvang, de Leerplichtwet en de Wet inburgering 2021.
  - De Zorg en ondersteuning Evaluatie Tool (ZET), samen met Integraal Werken in de Wijk (IWW). Deze geeft gemeenten en uitvoerende organisaties inzicht in het verloop van de zorg en ondersteuning. De komende tijd zullen we gemeenten aanmoedigen om de ZET te gaan gebruiken.

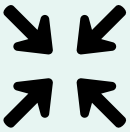

Toezichtlijn 2: Verdiepen

Op zoek naar de knoppen om hardnekkige knelpunten in de zorg en ondersteuning te doorbreken

Wij willen de toegang tot en de overgang of samenloop van de zorg en ondersteuning verbeteren. Dit doen wij door onderzoek in en mét de praktijk. Met deze aanpak ontwikkelen we nieuwe kennis over wat hardnekkige knelpunten, zoals gebrek aan continuïteit of regievoering, in stand houdt en verbeteren we tegelijkertijd de praktijk. In co-creatie met stakeholders, burgers en partijen in het veld dragen we bij aan het doorbreken van hardnekkige knelpunten opverschillende thema's.

Wat gaan wij doen?

In het najaar 2021 starten we met twee onderzoeken:

- Een onderzoek naar het verbeteren van de zorg en ondersteuning voor mensen die behalve problematische schulden ook andere problemen hebben. Denk bijvoorbeeld aan psychische problemen, verslaving, geen werk en problemen binnen hun huishouden.
- Een onderzoek naar de continuïteit van zorg en ondersteuning voor jongvolwassenen. Als jongeren 18 worden vindt een overgang plaats naar andere wettelijke regimes op verschillende leefgebieden, zoals onderwijs, werk en inkomen, zorg, wonen en veiligheid. Deze overgang verloopt lang niet altijd naadloos, met als gevolg dat jongvolwassen (tijdelijk) geen hulp meer krijgen of niet de hulp krijgen die ze nodig hebben.

Met deze onderzoeken dragen we eraan bij dat de betrokken partijen in het sociaal domein op deze complexe vraagstukken samenwerken aan verbeteringen voor de burger.

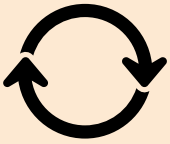

Toezichtlijn 3: Reflecteren

Het systeem laten leren en zelf leren

Het sociaal domein is een complex geheel. Het is een optelsom van veel verschillende systemen. Denk aan zorg, onderwijs, veiligheid, werk en inkomen en schulden. Omdat het geheel meer is dan de som der delen, maken we als TSD meer gebruik van informatie die bij de individuele inspecties aanwezig is. Deze combineren leidt tot waardevolle kennis die bijdraagt aan het leren en verbeteren van de uitvoering van het sociaal domein. Dit noemen we een landelijk beeld.

Ook leren wij zelf door te reflecteren. TSD wil haar impact vergroten en zo bijdragen aan het (beter) functioneren van het stelsel, waardoor burgers volwaardig en naar vermogen kunnen deelnemen aan de maatschappij. Wij kijken daarom naar wat ons toezicht teweegbrengt in de uitvoering en op landelijk niveau. De opbrengst van deze reflectie verwerken we in de werkagenda voor 2023–2024.

Wat gaan we doen?

- Wij stellen een landelijk beeld op over de (blijvende) gevolgen van corona op het werk en de werkdruk van de professional in het sociaal domein. Al voor het uitbreken van de pandemie stonden diverse beroepsgroepen in het sociaal domein onder druk. Denk aan leraren, zorgpersoneel en politie, etc. Het is aannemelijk dat de sociaal-maatschappelijke gevolgen van de pandemie voor burgers ook effect heeft op het werk en de werkdruk van de professional in het sociaal domein. Dit heeft invloed op de wijze waarop het werk, nu en in de toekomst, georganiseerd wordt. We verzamelen, analyseren en verrijken de beschikbare informatie over dit onderwerp en toetsen de voorlopige conclusies bij de verschillende stakeholders. Daarna delen wij de uitkomsten met betrokkenen en bevragen hen op (vervolg)stappen die leiden tot verbetering.
- Wij maken bij de verschillende onderdelen van het Meerjarenprogramma 2021-2024 duidelijk welke impact wij willen hebben. Vervolgens gaan we na of we die ook bereiken. Daarvoor formuleren wij bij de verschillende projecten wat wij doen, waarom wij dat doen en wat daarvan de beoogde impact is.

Tot slot

In deze werkagenda staan de voornemens van TSD en de individuele inspecties om in 2021-2022 bij te dragen aan samenhangende zorg en ondersteuning in het sociaal domein. Het regeerakkoord of andere ontwikkelingen en actualiteiten in het sociaal domein, kunnen aanleiding zijn de werkagenda aan te passen. Eventuele wijzigingen ziet u op www.toezichtsociaaldomein.nl.